

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN RESEARCH
IN WORLD SCIENCE**

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 12-14, 2022**

**LVIV
2022**

MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

Lviv, Ukraine

12-14 June 2022

Lviv, Ukraine

2022

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Modern research in world science” (June 12-14, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. 1867 p.

ISBN 978-966-8219-86-3

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern research in world science. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-research-in-world-science-12-14-iyunya-2022-goda-lvov-ukraina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: lviv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 Authors of the articles

182. **Коновальчук Н. О.** 896
СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ,
ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВОЄННИМ СТАНОМ, УЧАСНИКІВ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
183. **Кравцова Т. О., Краснощок І. П.** 902
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО
СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ УЧНІВ У СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
184. **Крамаренко В., Ковшар О. В.** 908
СПІВПРАЦЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї У
ФОРМУВАННІ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
185. **Кричун В., Ковшар О. В.** 912
РОЛЬ РУХЛИВИХ ІГОР У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
186. **Кубай Н. А.** 915
ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ТА МОТИВАЦІЇ
СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
187. **Кудря М. М.** 922
КЕЙС-МЕТОД ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОГО ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
188. **Кунинець О. Б., Новицький О. О., Іваночко О. Ю.,
Хомишин В. П., Веревкін О. О.** 929
ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМЦІВ ЯК
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПІД ВПЛИВОМ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ
КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ
189. **Лилик В. В., Фрицюк А. В.** 931
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК САМОРЕАЛІЗАЦІЇ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
190. **Любченко Н. В.** 935
ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ЗАВДАННЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
191. **Малахова Ж. В., Єщенко Г. Л.** 942
САМОСТІЙНІ ЗАНЯТТЯ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ І
СПОРТОМ У СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ
192. **Малик С. В.** 946
ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СПРЯМОВАНОГО НА
ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ
193. **Малишевський О. В.** 954
АНАЛІЗ ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
194. **Мачишин О. В., Стебельська Н. В.** 961
МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ

СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ВОЄННИМ СТАНОМ, УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Коновальчук Надія Олександрівна

старший викладач

Запорізький державний медичний університет

кафедра мовної підготовки

Вступ./Introduction. Безумовно перехід війни в Україні в активну фазу змінив світову та українську спільноту, поставивши перед людством нові виклики. Усі сфери діяльності по всьому світу зазнали змін та впливу нової немирної реальності, і однією з таких вагомих сфер стала освіта. Сьогодні Україна вирішила проблему навчального процесу у воєнних умовах шляхом впровадження дистанційного викладання.

І хоча за час COVIDу студенти звикли до дистанційного навчання, а викладачі напрацювали неабияку базу матеріалів та відлагодили засоби дистанційної освіти, нова реальність стикає нас із проблемами, відмінними від COVIDних проблем. **Мета/Aim.** Тому метою цієї роботи стало визначення основних психологічно-емоційних проблем, що виникають в учасників освітнього процесу (викладачів та студентів) під час воєнного стану та виділити основні шляхи їх подолання під час занять. У цій роботі розглянемо психологічні стани, що виникають в умовах дистанційного викладання під час воєнного стану, рекомендації психологів та МОН України щодо їх подолання та виведемо основні вектори поведінки викладача, направлені на подолання цих станів під час занять з огляду на специфіку навчального процесу та особливості контингенту (іноземних студентів).

Матеріали і методи./Materials and methods. Під час дослідження використовувались методи системного аналізу, узагальнення, метод педагогічного спостереження, опитування. Матеріалами роботи були дослідження провідних психологів, рекомендації МОН, результати роботи в групах викладачів, опитування студентів і викладачів.

Результати і обговорення./Results and discussion. Які ж проблеми можемо виділити в умовах воєнного стану? По-перше, спостерігається значне зниження мотивації, інтересу до навчання не тільки серед вітчизняних студентів, але й в іноземних. Наразі рівень мотивації студентів, який ми спостерігаємо, навіть нижчий за той, що спостерігався на початок пандемії, коли дистанційна освіта була ще незвичною для них формою, а викладачі не мали такої кількості розроблених ресурсів та напрацьованих технологій дистанційного викладання. Для успішного розв'язання цієї проблеми слід у першу чергу розуміти причини такого зниження та відповідно до них обирати методи заохочення. Отже, причини такого падіння мотивації студентів передусім різняться від COVIDних і пов'язані зі стресом, який люди отримали в результаті екстреної евакуації, часто складними незвичними маршрутами через Європу, частина з них стала свідками повітряних тривог, а деякі навіть бомбардувань, що, звичайно наклало свій відбиток на психо-емоційний стан. Більшість студентів, розуміючи необхідність вимушеного переводу до університетів іншої країни, просто намагаються закінчити рік, не «викладаючись» під час занять. Також значна кількість іноземних студентів приїхала з країн, що опосередковано підтримують РФ, але, навчаючись в Україні, вони щиро полюбили нашу країну та, ставши свідками справжнього стану речей та несправедливої агресії проти неї, зайняли активну проукраїнську позицію, просувають у медіапросторі, на своїх соціальних сторінках антивоєнні наративи, закликають до санкцій та зупинення російської агресії, надання Україні військової та гуманітарної допомоги, і через це часто зазнають шеймінгу та відвертого цькування від своїх співвітчизників і навіть родичів, а, зважаючи на те, що більшість із них перебувають у країнах, де демократичні традиції не дуже розвинені, з їхнього боку це неабияка сміливість. Деякі з них навіть поширювали поради психологів, як діяти, якщо оточення не сприймає вашу політичну та громадську позицію щодо війни в Україні, як подолати власні почуття та переконати інших людей.

Окремим фактором, який, безумовно, додає зайвого стресу та переживань, є те, що наші студенти можуть чути під час занять сигнали повітряної тривоги, шум літаків та ракет та інші гучні звуки, які здаються їм більш чи менш небезпечними. Наші студенти переживають за своїх викладачів та друзів, читаючи інформацію в інтернеті, телефонують або пишуть своїм викладачам, щоб переконатися, чи все в тих гаразд. Адже цей конфлікт, на відміну від співвітчизників, не є для них абстрактним і далеким, а безпосередньо пов'язаний із людьми, яких вони добре знають і люблять. Отже, усі ці фактори (стрес на початку війни, важка дорога додому, шеймінг на Батьківщині, усвідомлення вимушеного переводу до інших ЗВО) значно послаблюють інтерес студентів до навчання.

З іншого боку події, що відбуваються в Україні з 24 лютого наклали відбиток не тільки на студентів, а й на викладачів. Деякі викладачі були вимушені залишити свої домівки, перебратися до більш безпечного місця, й усі вони перебувають у постійному стресі та часто в депресії, і всі переживають за долю країни та наших близьких та рідних, а отже, підготовка та проведення занять потребує навіть більших емоційних зусиль, ніж під час пандемії, а послаблення зворотнього відгуку від студента ще більше виснажує і без того невеликі емоційні ресурси.

Під час тритижневих вимушених канікул як викладачі, так і студенти, більшою мірою займалися вирішенням побутово-дорожніх проблем, а не відновленням свого психоемоційного ресурсу, до того ж майже всі викладачі брали та беруть участь у різних волонтерських рухах, що, хоч з одного боку й дає спосіб відчувати себе потрібним, але з іншого також потребує психоемоційного ресурсу, якого й без того обмаль.

Усе це безумовно позначилося на якості проведення занять, адже дуже важко спланувати та провести цікаве заняття, коли сам викладач перебуває в постійній тривозі. Отже, головним питанням даного дослідження є, яким способом викладачі та студенти можуть подолати кризу? Як поради психологів можна використати під час навчального процесу?

О. Карачинський розрізняє загальні (які трапляються з кожним із нас) та крайні стани, що можуть виникнути під час війни. Сьогодні ми розглянемо переважно загальні стани, оскільки саме вони переважною більшістю турбують студентів та викладачів під час занять.

Найпоширенішими загальними станами, характерними як для студентів, так і для викладачів, є тривога (її відчувають 100% людей), невизначеність майбутнього та емоційні гойдалки.

Так, для подолання тривоги, на наш погляд, будуть ефективні такі методи.

Психологи (Н. Портницька) радять повертатися до роботи поступово, приділяючи їй спочатку лише кілька годин на день. Також слід робити тривалі перерви. Корисно буде встановити чіткі часові межі. До прикладу, у нашому університеті об'єднали студентів в потоки й у такий спосіб скоротили навчальне навантаження на викладача та студента.

Також корисно буде дозволяти собі позитивні емоції (слухати музику, займатися творчістю, тощо). Із цією ж метою для занять слід обирати позитивні теми та приклади, супроводжувати позитивною наочністю, тощо.

Н. Портницька радить мріяти, бо мозок не розрізняє загальну загрозу від надуманої. Для підтримки позитивних емоцій у студента та викладача можна обирати позитивні теми для розмови, переформулюючи завдання. Наприклад, замість «опис вашої кімнати» - «опишіть кімнату/ будинок вашої мрії», «чому я хочу стати лікарем» - «Лікар - професія моєї мрії» тощо.

Під час занять можна творчо підійти до поради контролювати тіло. Тут можна запропонувати невеличкі розминки, коли викладач дає жартівливі команди, а студенти мусять їх виконати. Це допоможе як розрядити атмосферу, так і закріпити/повторити значення дієслів.

Невизначеність майбутнього, яке викликає розгубленість та тривогу. Адже і викладачі, і студенти відчули, яким вразливим та тендітним є майбутнє, і як легко руйнується світ.

Тут О. Карачинський пропонує планувати майбутнє покроково. Для цього можна на занятті зосередитися на обговоренні не віддалених перспектив, а планів на найближче майбутнє. На завтра або вечір, замість обговорювати канікули чи плани після отримання диплому.

Студента може турбувати перспектива вимушеного переходу до іншого ЗВО, його може засмучувати перспектива розлуки з товаришами й викладачами, яких він устиг полюбити за роки навчання. Йому може здаватися, що в такий спосіб він зраджує університет та Україну. У такій ситуації слід запевнити студента, що вони все одно залишаться друзями та він зможе повернутися до свого ЗВО, коли захоче, після перемоги, що переживати за своє життя та безпеку – це нормально, і ніякої зради тут немає, водночас зацентрувати його увагу на тому, що для прийняття до іншого університету йому знадобиться гарний атестат та й викладач хоче запам'ятати його, як енергійного та сильного студента, яким він був раніше.

Наступним поширеним емоційним станом за О. Карачинським є емоційні гойдалки. Для подолання цього стану психолог радять усунути фактор, який впливає на емоційний стан. Наприклад, читання новин.

Для забезпечення цього слід уникати обговорення зі студентами новин та військових проблем. Не дозволяти завести розмову в цей бік, доброзичливо, але твердо обмежившись: «Зі мною та моїм містом усе добре, усі живі та здорові», «Наш Президент та армія повністю контролює ситуацію», а краще взагалі уникати подібних обговорень під час занять.

Частим емоційним станом, на який скаржаться учасники освітнього процесу є відчуття провини. Для подолання цього стану, психологи радять щось робити. Викладачам важливо усвідомити, що їхня професійна діяльність потрібна студентам перш за все в емоційному плані, у плані надання знань, у якості платника податків. Також, можна зайняти себе волонтерською роботою. Для подолання такого стану у студентів можна запропонувати їм посильну роботу, наприклад, зробити ролик на підтримку університету/України, поширити в соцмережах звернення, контакти благодійних організацій,

підписати петицію, перевести гроші в перевірений міжнародний благодійний фонд тощо. У будь якого разі необхідно завірити студентів, що те, що вони роблять, є важливим і правильним, навіть, якщо студент просто запитує, як справи або молиться за своїх друзів, викладачів та Україну, слід підкреслити, що це означає дуже багато.

Висновки./Conclusions. Отже, проблеми дистанційного викладання в умовах активної фази війни, мають свої особливості, зумовлені реаліями, з якими стикнулись викладачі та студенти (терміновий виїзд, перебування в небезпеці, пошук безпечного місця, шеймінг, тощо), що викликає стан тривоги, невизначеності майбутнього та емоційні гойдалки. Для подолання цих станів необхідне усвідомлення, що саме викликає цей стан, та застосування стандартних методів його подолання. Ці методи можуть застосовуватись просто під час занять (обговорення позитивних тем, вибір презентативного матеріалу, впровадження розминки, тощо). На нашу думку, планування заняття таким способом може поліпшити не тільки емоційний стан студента, а й самого викладача.